

ZÁPISNICA
Komunitný plán sociálnych služieb mesta Trnava
na roky 2021 – 2025 s výhľadom do roku 2030

Téma: **Stretnutie organizácií pomáhajúcich cudzincom v Trnave**
Dátum: **29. apríl 2024**
Miesto: **zasadacia miestnosť mestskej rady Mesta Trnava, Ulica Hlavná 1, Trnava**

Prítomní:

E. Nemčovská, I. Huňavá, Z. Královičová, M. Vrždáková, K. Nevrlová, D. Tsybulko - **Mesto Trnava** / O. Štefánik – **poslanec mestského zastupiteľstva Mesta Trnava** / M. Rakovská – **Trnavský samosprávny kraj** („TTSK“) / M. Šimon - **Úrad vysokého komisára OSN pre utečencov Slovensko** („UNHCR“) / A. Odlerová, H. Pribilincová – **Káčko - IPčko** / S. Hlaváčová, I. Zvončanová – **Baterkáreň** / K. Pauerová, B. Kačwecová – **Integračné centrum Trnavskej arcidiecéznej charity** („IC“, „TADCH“) / K. Königová, V. Komissar – **Centrum pomoci pre rodinu** („CPPR“) / T. Ďúranová – **Národný inštitút vzdelávania a mládeže** („NIVaM“)

Pracovné stretnutie iniciovalo **podporné centrum pre cudzincov ConnecTT, zriadené Mestom Trnava**. Cieľom stretnutia bolo zosieťovať organizácie pomáhajúce cudzincom v Trnave. Pozvaní boli zástupcovia organizácií, ktoré systémovým spôsobom pomáhajú cudzincom prichádzajúcim do Trnava, a ktorí potrebujú pomoc pri začlenení sa do života na Slovensku, trnavskej komunity.

I. Huňavá prítomným predstavila zástupcu UNHCR Slovensko M. Šimona, ktorý prejavil záujem zoznámiť sa s trnavskými organizáciami pomáhajúcimi cudzincom v meste a ich aktivitami. Zdôraznil **klúčovú úlohu samospráv v pomoci utečencom na Slovensku**.

• **Inklúzia cudzincov, pomoc v oblasti duševného zdravia, vzdelávanie detí**

A. Odlerová a H. Pribilincová prezentovali činnosť **Káčka – IPčka**. Občianske združenie sa zameriava v oblasti práce s cudzincami najmä na pomoc utečencom z Ukrajiny, a to predovšetkým **poskytovaním základnej pomoci v oblasti podpory duševného zdravia**. IPčko spolupracuje s prekladateľom z ukrajinského jazyka. Problémy s duševným zdravím sú u utečencov častými, pričom je pre nich ťažké o psychologickú pomoc žiadať. IPčko dokáže poskytnúť najmä krátkodobú pomoc. Dlhodobú psychoterapiu organizácia dokáže sprostredkovať odoslaním na psychoterapiu ku špecialistom na traumy, ktorých však v Trnavskom kraji nie je dostatok. Situáciu komplikuje spojitosť s cudzím jazykom. Na propagáciu pomoci IPčko využíva tlačeneé letáky distribuované na miestach a organizáciách, kde sa utečenci môžu zdržovať, rovnako tak krízovú linku pomoci IPčka.

K problémom s duševným zdravím utečencov, najmä detí v školách, sa vyjadrovala tiež T. Ďúranová. Informovala o **projekte**, ktorý **NIVaM** realizuje **v školách** a je **zameraný na prevenciu krízových situácií spojených s prítomnosťou detí utečencov v triedach a komunikáciu detí ako aj učiteľského zboru**. Komunikačné stretnutia prebiehajú v rodnom jazyku detí z Ukrajiny, nadväzujú na preventívne a v prípade potreby aj na sanačné stretnutia v triedach. **Vyzdvihla pozitívny prínos riadenej komunikácie v školách, ktorá prináša do tried celkovú súdržnosť**. Odporučila, aby integračné komunikačné stretnutia prebiehali nielen pri vstupe detí cudzincov do tried, ale aj pri ich odchode (napr. späť do domovskej krajiny, pri odchode na prázdniny a i.).

T. Ďúranová upozornila, že **prácu s traumou nemožno bagatelizovať**. Nie je možné riešiť ju všeobecne so psychológom, **vyžaduje sa špeciálna pomoc**.

Prvá zástupkyňa primátora mesta Trnavy E. Nemčovská otvorila všeobecne tému hlásenia incidentov v školách. Vyzvala prítomných na spoluprácu pri riešení konfliktov. V prípade komunikácie s cudzincami, ktorí sa stretli v školách s prejavmi nenávisť voči cudzincom, je potrebné povzbudiť ich k nahláseniu takéhoto nežiadúceho konania. **Podnety z trnavských základných a materských škôl je potrebné nahlásiť na Odbor školstva, mládeže a športu Mestského úradu v Trnave, aby ich bolo možné zavčasu prešetriť a vyvodit' dôsledky**. Zdôraznila, že **Mesto Trnava je zásadne proti akémukoľvek nenávisťnému konaniu**. Podnety zo škôl mimo zriaďovateľskej pôsobnosti Mesta Trnavy je potrebné oznámiť zriaďovateľovi školy, či už sa jedná o súkromné, cirkevné alebo stredné školy.

Uviedla tiež, že v prípade žiakov s neukončenou povinnou školskou dochádzkou je možné problémové dieťa len izolovať od kolektívu, nie je možné do času ukončenia povinnej školskej dochádzky vylúčiť ho zo školy. Riaditelia škôl a učitelia pri práci s deťmi cudzincov môžu využívať na rozšírenie si vedomostí a praktických zručností všeobecne dostupné školenia, webináre, zriaďovateľ školy nevstupuje do týchto tém.

Diskutovalo sa tiež o systéme preventívnych akcií v školách. Zatiaľ sa takéto odborné intervencie vykonávajú na podnet školy. NIVaM propaguje svoju činnosť so zámerom, aby školy pomoc inštitútu vyhľadávali iniciatívne.

- **Komunitné aktivity pre cudzincov, adaptácia a integrácia v území Trnavy**

S. Hlaváčová v úvode diskusného príspevku položila otázku, či pomoc cudzincom a obzvlášť utečencom na Slovensku je systematická, alebo sa riešia iba akútne problémy. Diskutujúci sa zhodli, že **pomoc utečencom nemožno zhodnotiť ako systémovú**.

Baterkáreň je priestorom pre komunitné stretnutia, organizácia usporadúva viaceré pravidelne sa opakujúce podujatia zamerané aj na integráciu cudzincov v meste. Uviedla, že je dobré zdieľať informácie o podujatiach medzi klientami ostatných organizácií, aby boli viac využiteľné. Od apríla 2024 každý štvrtok organizuje v priestoroch na Starohájskej 1 v Trnave integračné podujatia pre cudzincov. **Language café** je priestor pre 10 – 15 osôb, aktivitu využívajú zatiaľ najmä Slováci. Vstup je voľný, dobrovoľný príspevok na konzum v kaviarni je vítaný.

Podporné centrum pre cudzincov ConnecTT a Baterkáreň pripravili pre záujemcov bez ohľadu na štátnu príslušnosť či materinský jazyk **Knižný klub**, ktorý má v sídle centra na Františkánskej ul. 3 v Trnave za sebou prvé stretnutie. Knižný klub má zámer posilniť kultúrne povedomie a podporovať dialóg cez rozmanité literárne diela. ConnecTT vo svojich priestoroch zabezpečuje tiež pre študentov vysokých škôl v Trnave bezodplatne **kurzy slovenského jazyka pre mierne pokročilých**. Na tieto kurzy neskôr nadviaže výučba slovenčiny pre všetkých záujemcov, nielen pre študentov.

D. Tsybulko, ktorý externe spolupracuje na pomoci utečencom z Ukrajiny s Mestom Trnava a ConnecTT, hovoril o **príprave integračného adaptačného kurzu pre cudzincov žijúcich v území Trnavy**. Kurz bude mať formu série verejne dostupných videí, ktoré ponúknu podstatné informácie k začleneniu sa v Trnave.

Adaptačné videá celoslovenskej pôsobnosti spracovala už Medzinárodná organizácia pre migráciu (IOM). M. Šimon dal do pozornosti tiež **webovú stránku UNHCR, kde cudzinci nájdu dostatok informácií k adaptácii na Slovensku. Sprievodcu integráciou ľudí na úteku a cudzincov v mestách spracoval tiež CVEK** – Centrum pre výskum etnicity a kultúry.

Aktivity **Integračného centra zriadeného Trnavskou arcidiecéznou charitou** prezentovali K. Pauerová a B. Kačwecová. Integračné centrum pomáha v začleňovaní sa do komunity

a sociálneho života nielen osobám ohrozeným vylúčením alebo sociálne vylúčeným z prostredia slovenských občanov, ale tiež cudzincov. **Centrum ponúka cudzincom v meste vzdelávacie aktivity, jazykové kurzy, aktivity pre voľný čas.** Za dôležité považujú **vytvoriť systém vzájomnej pomoci aj medzi organizáciami.** K. Pauerová prezentovala aj príklady dobrej praxe projektu nábytkovej banky TADCH, kedy peniaze utŕžené z renovácie starého nábytku zostávajú osobe, ktorá nábytok renovovala.

K. Königová informovala, že **Centrum pomoci pre rodinu poskytuje z prostredia cudzincov pomoc najmä utečencom z Ukrajiny, a to zabezpečením materiálnej pomoci** (potraviny, šatstvo a i.), **vzdelávacích aktivít** (jazykové kurzy, doučovanie slovenčiny pre deti z Ukrajiny, programátorský kurz) **vytvorením komunitného priestoru v centre, organizovaním spoločensko-športových integračných podujatí**, zmiešaných detských táborov. Súčasne informovala o aktuálnej príprave integračného komunitného centra.

V. Komissar zdieľala negatívne skúsenosti utečencov v oblasti poskytovania príspevku na bývanie zo štátneho programu a zdravotnej starostlivosti. Bolo konštatované, že vzhľadom na zneužívanie štátnej pomoci pri poskytovaní ubytovania, dopady pociťujú samotní utečenci.

O. Štefánik sa zaujímal o aktuálny stav prílevu utečencov do Trnavy, resp. na Slovensko. V. Komissar odpovedala, že mnohí prišli Ukrajinci sa po čase vrátili späť na Ukrajinu, avšak vracajú sa späť. Obdobná situácia je aj v okolitých krajinách okrem Maďarska, ktoré nie je orientované na pomoc Ukrajine.

E. Nemčovská položila praktickú otázku – Kam má odoslať cudzinecká polícia v Trnave cudzinca po jeho nahlásení sa v meste? Diskutujúci sa zhodli, že **vhodnou integračnou organizáciou v meste je práve ConnecTT. Prvotnú pomoc dokáže poskytnúť tiež Integračné centrum TADCH.**

S. Hlaváčová navrhla **spracovať „kontaktník“**, teda zoznam organizácií s uvedením činností, ktoré je možné v organizácii cudzincom poskytnúť. E. Nemčovská navrhla, aby informácie boli zdieľané hlavne elektronickou formou, prostredníctvom webových stránok, QR kódov, nie papierovou formou.

S. Hlaváčová podporila **kampaň na scitlivovanie ľudí v meste k cudzincom.** I. Zvončanová **navrhla vnorenie integračných aktivít do projektu Učiaci sa Trnava.** E. Nemčovská reagovala, že cieľovú skupinu cudzincov navrhuje zahrnúť do iných podujatí organizovaných v meste. M. Šimon poukázal na možnosť zapojenia scitlivovacích aktivít pri príležitosti blížiaceho sa Svetového dňa utečencov (20. jún). I. Huňavá informovala o zámere Mesta Trnavy prostredníctvom komunikačného odboru viesť kampaň zameranú na postupné získavanie obyvateľov Trnavy pre sociálne témy.

- **Poskytovanie zdravotnej starostlivosti cudzincom**

V rámci diskusie k **poskytovaniu zdravotnej starostlivosti cudzincom, najmä utečencom, odznela skúsenosť, že poskytovanie tejto pomoci nie je systematicky podchytené. Zdravotnícke zariadenia, lekári často nevedia, akým spôsobom pomoc poskytovať.** Súčasne bolo konštatované z prostredia zástupcov utečencov, že za posledné dva mesiace sa situácia ešte zhoršila. Chorým utečencom je často poskytnutá pomoc ako samoplatcom, i keď z titulu statusu utečenca majú právo na poskytnutie zdravotníckych výkonov. Často sa jedná o osoby žijúce z hmotnej núdze, ktorí nemajú financie na úhradu zdravotnej starostlivosti zo svojich zdrojov. **Odporúča sa v prípade nejasností s poskytnutím zdravotnej starostlivosti riešiť tieto podaním podnetu na Odbor zdravotníctva TTSK, ktorý má v kompetencii poskytovanie zdravotnej starostlivosti v Trnavskom kraji.**

M. Šimon na záver stretnutia informoval, že pri UNHCR online aj prezenčnou formou pracujú pracovné skupiny zameriavajúce sa na podporu a pomoc cudzincom na Slovensku, kde je

možné tiež zdieľať príklady dobrej praxe. V prípade záujmu o participáciu je potrebné kontaktovať UNHCR.

V Trnave dňa 30. apríla 2024

Zapísala: Zuzana Kráľovičová, odbor strategického plánovania a projektového manažmentu MsÚ v Trnave, referát strategických dokumentov a prípravy projektov

Záznam overili: Ingrid Huňavá, vedúca odboru sociálnych vecí MsÚ v Trnave a Eva Nemčovská, druhá zástupkyňa primátora Mesta Trnavy